

Sveavägen 59
Box 350, SE-101 26 Stockholm, Sweden

Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter
The Swedish federation for Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights
Member of The International Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and
Intersex Association (ILGA)

Förbundskansli
+46 8 50 162 900
forbund@rfsi.se

RFSL Info & Media AB
+46 8 50 162 910
komut@rfsi.se
www.rfsi.se

Fax
+46 8 50 162 999

Webb
www.rfsi.se

REMISSYTTRANDE
2011-04-01

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter – SOU 2010:70

RFSL (Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter) har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet *Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter (SOU 2009:00)*. RFSL lämnar härmed följande synpunkter.

Sammanfattning

RFSL instämmer i stort med de förslag som presenteras i utredningens betänkande. Delegationen för mänskliga rättigheter har utgått ifrån ett perspektiv på arbetet med de mänskliga rättigheterna som i stort sett stämmer överens med RFSL:s perspektiv på saken. Efterlevandet av de mänskliga rättigheterna måste anses vara en av ett samhälles viktigaste grundpelare. RFSL menar därför att det är av största vikt att de förslag som framförs i betänkandet, med de tillägg och ändringar som nedan föreslås, genomförs. Detta som ett led i det löpande arbetet med att säkerställa att de mänskliga rättigheterna efterlevs i Sverige.

RFSL vill poängtera att homosexuella, bisexuella och transpersoners (hbt-personers) mänskliga rättigheter på olika vis skyddas i Europakonventionen men att det på FN-nivå fortfarande tyvärr nästan helt saknas omnämnande av sexuell läggning och könsidentitet i bindande konventioner till skydd för mänskliga rättigheter. Sverige har i FN-sammanhang här en pådrivande funktion att fylla. Sverige bör också se över att svensk lagstiftning efterlever vad som stadgas i Europarådets rekommendation från 2010 till medlemsstaterna om åtgärder för att motverka diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet.

RFSL vill sammanfattningsvis framföra följande tillägg till utredningens förslag:

- En utredning avseende inkorporering av konventioner om mänskliga rättigheter bör ha som målsättning att svensk rätt ska korrelera med de internationella åtaganden avseende mänskliga rättigheter som Sverige har gjort. RFSL menar att utredningen ska lägga fram förslag till hur detta ska genomföras, dvs. genom inkorporering eller andra lagtekniska lösningar, och inte enbart utreda lämpligheten av inkorporering.

- Det bör framgå av den föreslagna institutionen för mänskliga rättigheters uppdragsbeskrivning att denna i sitt arbete bör samverka med det civila samhället. Institutionen bör vidare ha en självständig roll i rapportarbetet till internationella organ. Detta kan exempelvis komma till uttryck genom självständiga kommentarer till regeringens rapporter, alternativt genom parallellrapporter när institutionen så finner nödvändigt. Det är dock inte lämpligt att institutionen bistår regeringen med rapportskrivande på regeringens uppdrag. Det är av vikt att institutionen kan och bör analysera hur den svenska rättsutvecklingen förhåller sig till de mänskliga rättigheterna. Detta genom att använda möjligheten att analysera rättsväsendets avgöranden som ett instrument för att utvärdera och följa upp den svenska rättstillämpningen av de mänskliga rättigheterna. Det är vidare av vikt att institutionen, för att skapa en samsyn på arbetet med mänskliga rättigheter, samverkar med andra myndigheter vars uppdrag tangerar institutionens uppdrag.

- Det bör åligga regeringen att löpande upprätta nationella handlingsplaner för arbetet med mänskliga rättigheter. En sådan handlingsplan bör avse en begränsad tidsperiod med konkreta, relevanta mål samt delmål att uppnå och utvärdera.

- Det bör av regleringsbrev, regeringsuppdrag eller liknande dokument, där synliggörande av mänskliga rättigheter görs i enlighet med vad som föreslås i utredningens avsnitt 6, framgå att arbetet med de mänskliga rättigheterna på myndighetsnivå bör präglas av dialog med det civila samhället.

- RFSL vill understryka vikten av att anställda och förtroendevalda i kommuner och landsting erhåller kompetensutveckling om de mänskliga rättigheterna och menar att också det civila samhället bör delta i en dialog med Sveriges Kommuner och Landsting gällande sådan kompetensutveckling.

- RFSL välkomnar att ett långsiktigt forskningsprogram om mänskliga rättigheter inrättas och vill understryka vikten av att forskning ska kunna ske i samarbete med företrädare från det civila samhället.

- När det gäller förslaget om en utredning av bidrag till organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter anser RFSL att alla organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter inom specifika områden ska innefattas och inte endast organisationer som arbetar med samtliga frågor som rör de mänskliga rättigheterna.

Samverkan med och främjandet av ideella organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter

Inledningsvis vill RFSL understryka vikten av samverkan och dialog mellan myndigheter och ideella organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter. I betänkandet framhålls det civila samhällets roll och betydelse för arbetet med de mänskliga rättigheterna. Det civila samhällets betydelse i dessa och liknande frågor framhålls också i propositionen 2009/10:55 - En politik för det civila samhället. Det civila samhället bidrar med kunskaper och erfarenheter om huruvida de mänskliga rättigheterna i förhållande till enskilda efterlevs eller inte. Det civila samhället bidrar även till en öppen diskussion om frågor som berör mänskliga rättigheter samt med såväl positiv som negativ kritik i dessa frågor. Det är därför viktigt att ideella organisationer som arbetar med frågor som gäller mänskliga rättigheter ges förutsättningar för att fortsätta med detta arbete. Sådana förutsättningar avser såväl ekonomiska medel som underlättande av samverkan med aktuella myndigheter. RFSL instämmer också med den uppfattning som kommer till uttryck i betänkandet att det civila samhällets arbete måste fortsätta bedrivas med stor självständighet gentemot staten. Det måste vara tydligt att ansvaret för att se till att de mänskliga rättigheterna efterlevs ligger på staten. Vi menar att de förslag som läggs i betänkandet i stort utgör en god grund för främjandet av det civila samhällets arbete med mänskliga rättigheter och det är därför viktigt att de genomförs.

Avsnitt 4 Det rättsliga skyddet

RFSL instämmer i stort i betänkandets förslag i avsnittet om det rättsliga skyddet. Vi vill dock framföra följande synpunkter.

4.3 Inkorporering av konventioner om mänskliga rättigheter och 4.5 Tydliggörande i lag

En utredning avseende inkorporering av konventioner om mänskliga rättigheter bör ha som målsättning att svensk rätt ska korrelera med de internationella åtaganden avseende mänskliga rättigheter som Sverige har gjort. RFSL menar att utredningen ska lägga fram förslag till hur detta ska genomföras, dvs. genom inkorporering eller andra lagtekniska lösningar, och inte enbart utreda lämpligheten av inkorporering.

RFSL stödjer förslaget att tillsätta en utredning avseende inkorporeringen av konventioner om mänskliga rättigheter i svensk lagstiftning. Vi anser dock att utredningsdirektiven bör ange att målsättningen med utredning är att svensk rätt ska korrelera med de internationella åtaganden avseende mänskliga rättigheter som Sverige har gjort och att utredningen ska syfta till hur detta ska genomföras. Detta då vi menar att införa de mänskliga rättigheterna i svensk lagstiftning är ett av de effektivaste sätten att få myndigheter och andra aktörer att uppmärksamma samt förhålla sig till dem.

De hänvisningar till internationella åtaganden om mänskliga rättigheter som i avsnitt 4.5 föreslås ska införas i lag är ett första steg mot att införliva frågor om mänskliga rättigheter i t.ex. myndighetsutövandet och -bemötandet. RFSL menar dock att det inte på ett tillräckligt effektivt sätt tillförsäkrar att varje internationellt åtagande följs. Vi instämmer i att en sådan hänvisning kommer att synliggöra Sveriges åtaganden och att det finns många fördelar med detta. Det är dock en brist att de stadganden som föreslås inte gör åtagandena bindande för myndigheterna i fråga och att det därmed inte heller går att åberopbara rättigheter för enskilda individer. Detta måste vara ett mål Sverige strävar efter och det kan uppnås genom att slå fast rättigheterna i svensk lagstiftning. Därför bör detta också vara syftet med tillsättandet av en sådan utredning som föreslås i betänkandet. Utredningens arbete bör alltså snarare vara inriktat på hur denna målsättning ska uppnås och leverera konkreta förslag på införlivandet i svensk rätt. Detta genom inkorporering eller andra alternativ, dvs. tillägg/ändringar av befintliga regler för överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden. RFSL menar att det inte är en självklarhet att alla konventioner ska inkorporeras på samma sätt som Europakonventionen. På en del områden kan det istället bli aktuellt att förtydliga, reformera eller göra tillägg i befintliga lagar på respektive område.

Den föreslagna utredningens uppdrag bör därför vidgas till att utreda hur införlivandet i svensk rätt ska ske där inkorporering av en hel konvention som sådan inte är lämplig. Målsättningen med utredningen bör vara att svensk rätt ska överensstämma med Sveriges internationella åtaganden avseende mänskliga rättigheter.

Avsnitt 5 En nationell institution för mänskliga rättigheter

RFSL instämmer i stort i betänkandets förslag att införa en institution för mänskliga rättigheter samt vad som anges om institutionens ställning, uppbyggnad, uppdrag m.m. Vi vill dock framföra följande synpunkter.

5.2 Institutionens mandat och arbetsuppgifter

Det bör framgå av den föreslagna institutionen för mänskliga rättigheters uppdragsbeskrivning att denna i sitt arbete bör samverka med det civila samhället. Institutionen bör vidare ha en självständig roll i rapportarbetet till internationella organ. Detta kan exempelvis komma till uttryck genom självständiga kommentarer till regeringens rapporter, alternativt genom parallellrapporter när institutionen så finner nödvändigt. Det är dock inte lämpligt att institutionen bistår regeringen med rapportskrivande på regeringens uppdrag. Det är av vikt att institutionen kan och bör analysera hur den svenska rättsutvecklingen förhåller sig till de mänskliga rättigheterna. Detta genom att använda möjligheten att analysera rättsväsendets avgöranden som ett instrument för att utvärdera och följa upp den svenska rättstillämpningen av de mänskliga rättigheterna. Det är vidare av vikt att institutionen, för att skapa en samsyn på arbetet med mänskliga rättigheter, samverkar med andra myndigheter vars uppdrag tangerar institutionens uppdrag.

RFSL instämmer i stort med vad som anges avseende institutionens mandat, framförallt dess självständiga ställning och oberoende. RFSL instämmer därmed också med att dess mandat bör vara brett definierat med öppet beskrivna arbetsuppgifter.

I betänkandet uppmärksammas på flera ställen det civila samhällets betydelse för arbetet med och upprätthållandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige. I betänkandet nämns också vikten av att den nationella institutionen för en

dialog med det civila samhället. RFSL anser att det är av vikt att detta arbete sker löpande och formaliserat varför vi menar att det bör framgå av institutionens uppdragsbeskrivning att denna i sitt arbete bör samverka med det civila samhället.

I betänkandet föreslås att institutionen självständigt ska kunna samverka med internationella organ samt självständigt ska kunna delta i internationella forum och dialoger kring mänskliga rättigheter. Det föreslås också att institutionen ska bistå regeringen i dess rapportering av situationen för mänskliga rättigheter i Sverige till internationella organ, men att ansvaret för rapporteringen ska ligga kvar på regeringen. RFSL instämmer i att ansvaret ska ligga kvar på regeringen men institutionens roll i detta rapporteringsarbete bör förtydligas. Det är visserligen en bra idé att regeringens rapporter delvis kan utgå ifrån institutionens arbete och slutsatser. Däremot anser vi att institutionen bör ha en självständig roll i rapportarbetet till internationella organ, vilket exempelvis kan komma till uttryck genom självständiga kommentarer till regeringens rapporter, alternativt parallellrapporter, när institutionen så finner nödvändigt. RFSL anser dock inte att det är lämpligt att institutionen bistår regeringen med rapportskrivande på regeringens uppdrag. Detta torde vara svårförenligt med institutionens självständighet gentemot regeringen samt i förhållande till internationella organ.

När det gäller institutionens arbetsmetoder och rättsliga befogenheter instämmer RFSL i de befogenheter institutionen föreslås ha gentemot myndigheter; dvs. myndigheternas skyldighet att bistå institutionen på begäran, institutionens befogenhet att få tillgång till handlingar m.m. samt vilka myndigheter detta ska avse. Även om domstolarna inte ska ha samma skyldigheter som andra myndigheter i förhållande till institutionen anser vi dock att det är av vikt att institutionen trots detta kan och bör analysera hur den svenska rättsutvecklingen förhåller sig till de mänskliga rättigheterna. Detta för att kunna följa upp arbetet med de mänskliga rättigheterna samt effekterna av eventuella lagändringar. Detta är särskilt angeläget eftersom enskilda inte kommer att ha någon klagorätt hos institutionen. Då synes möjligheten att analysera rättsväsendets avgöranden vara enda tillgängliga instrument för att utvärdera den svenska rättstillämpningen av de mänskliga rättigheterna. I betänkandet anges vidare att den nya institutionens uppdrag kan komma att tangera andra myndigheters uppdrag, exempelvis Diskrimineringsombudsmannens. RFSL vill framhålla att det ur en enskilds perspektiv är av största vikt

att myndigheterna, vid överlappande uppdragsområden, för en dialog samt samverkar för att uppnå en samsyn på arbetet med mänskliga rättigheter.

Avsnitt 6 Styrning och tillsyn

RFSL instämmer i stort med betänkandets förslag. Vi vill dock framföra följande synpunkter.

6.2.7 Nationella handlingsplaner och andra strategidokument

Det bör åligga regeringen att löpande upprätta nationella handlingsplaner för arbetet med mänskliga rättigheter. En sådan handlingsplan bör avse en begränsad tidsperiod med konkreta, relevanta mål samt delmål att uppnå och utvärdera.

RFSL instämmer i att en tredje nationell handlingsplan för mänskliga rättigheter, eller liknande strategidokument, ska upprättas och överlämnas till riksdagen. Detta i samråd med bl.a. det civila samhället.

Arbetet med de mänskliga rättigheterna måste vara ett ständigt pågående arbete för att säkerställa att rättigheterna efterlevs oavsett övriga samhällsförändringar. Vi menar således att det bör åligga regeringen att löpande upprätta nationella handlingsplaner. En sådan handlingsplan bör avse en begränsad tidsperiod med konkreta, relevanta mål och delmål att uppnå samt utvärdera. Handlingsplanen ska således inte vara ett målstadgande, utan ett levande och aktuellt strategidokument med konkreta, tidsbundna samt relevanta åtgärdsförslag och mål. Ansvaret att upprätta handlingsplanerna bör ligga på regeringen. Handlingsplanerna kan dock med fördel bygga på rapporter, bedömningar eller undersökningsresultat från den föreslagna institutionen för mänskliga rättigheter.

6.4 Samordning, samverkan och dialog

Det bör av regleringsbrev, regeringsuppdrag eller liknande dokument, där synliggörande av mänskliga rättigheter görs i enlighet med vad som föreslås i utredningens avsnitt 6, framgå att arbetet med de mänskliga rättigheterna på myndighetsnivå bör präglas av dialog med det civila samhället.

Delegationen uppmärksammar under detta avsnitt det civila samhällets roll avseende bl.a. kunskapen om hur de mänskliga rättigheterna efterlevs i praktiken. Delegationen menar att regeringen i sin styrning av myndigheterna ska verka för stärkt dialog med det civila samhället. Detta gäller även myndigheter på kommunal nivå. I betänkandet framkommer dock inget konkret förslag om hur detta ska uppnås. RFSL föreslår därför att det i regleringsbrev, regeringsuppdrag eller liknande dokument, där synliggörande av mänskliga rättigheter görs i enlighet med vad som föreslås under i avsnitt 6, ska framgå att arbetet med de mänskliga rättigheterna på myndighetsnivå bör präglas av dialog med det civila samhället.

Avsnitt 7 Utbildning och kompetensutveckling om de mänskliga rättigheterna och avsnitt 8 Forskning och kompetensutveckling om mänskliga rättigheter i Sverige

RFSL instämmer i stort med de förslag som läggs fram i de båda avsnitten. Vi vill dock framföra följande synpunkter.

7.4 Utbildning och kompetensutveckling inom den offentliga sektorn
RFSL vill understryka vikten av att anställda och förtroendevalda i kommuner och landsting erhåller kompetensutveckling om de mänskliga rättigheterna och menar att också det civila samhället bör delta i en dialog med Sveriges Kommuner och Landsting gällande sådan kompetensutveckling.

Delegationen föreslår att regeringen bjuder in Sveriges Kommuner och Landsting till en aktiv dialog om hur det kan säkerställas att anställda och förtroendevalda i kommuner och landsting systematiskt och långsiktigt erbjuds kompetensutveckling om de mänskliga rättigheterna. Det är viktigt, menar RFSL, att det civila samhället deltar i en sådan dialog. Regeringen bör ta en dialog med Sveriges Kommuner och Landsting på stort allvar och målmedvetet satsa på att den leder till att anställda och förtroendevalda i kommuner och landsting erhåller kompetensutveckling om de mänskliga rättigheterna. RFSL har genom sina egna utbildningsinsatser för att höja hbt-kompetensen i verksamheter inom kommuner och landsting kunnat erfara den förbättring i medvetenhet och bemötande som dessa insatser resulterat i. En kompetensutveckling på alla områden gällande mänskliga rättigheter inom

verksamheter i kommuner och landsting bör kunna ge likartade positiva resultat.

8.2 Ett forskningsprogram om mänskliga rättigheter

RFSL välkomnar att ett långsiktigt forskningsprogram om mänskliga rättigheter inrättas och vill understryka vikten av att forskning ska kunna ske i samarbete med företrädare från det civila samhället.

Delegationen föreslår att ett långsiktigt forskningsprogram om mänskliga rättigheter i Sverige inrättas och att regeringen ger Vetenskapsrådet i uppdrag att, i samarbete med andra forskningsråd, närmare utforma och hantera detta forskningsprogram. RFSL välkomnar ett sådant forskningsprogram och vill understryka vikten av att forskning ska kunna ske i samarbete med företrädare från det civila samhället. Särskilt när det gäller de behovsmotiverade forskningsstudier, som ska utgöra en del av forskningsprogrammet, utgör det civila samhället en betydande resurs och kan vara en mycket fruktbar samarbetspartner.

Avsnitt 9 Civilsamhälle och näringsliv

RFSL instämmer i stort med betänkandets förslag. Vi vill dock framföra följande synpunkter.

9.3 Det civila samhället

RFSL anser att alla organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter inom specifika områden ska innefattas och inte endast organisationer som arbetar med samtliga frågor som rör de mänskliga rättigheterna.

Delegationen föreslår att regeringen genomför en översyn av befintliga bidragssystem för statligt stöd till det civila samhällets organisationer. Detta i syfte att klargöra om de fungerar på ett tillfredsställande sätt vad avser organisationernas arbete för de mänskliga rättigheterna eller om det behöver göras förändringar för att organisationerna ska kunna bidra ytterligare till främjandet av respekten för de mänskliga rättigheterna i Sverige.

Som organisationer förväntas vi lösa en mängd uppgifter som antingen de

offentliga organisationerna inte klarar av eller som inte ligger inom ramen för deras ansvarsområde, men som ändå behöver genomföras. Vi förväntas med andra ord bryta mark och pröva nytt. Den expanderande uppdragsverksamhet som den ideella sektorn står för innebär dessutom att vi förväntas utveckla en kontinuerlig verksamhet och samtidigt lära av tidigare verksamhet samt bygga ny kompetens och kapacitet för problemlösning. Det kan bli svårt att leva upp till de krav på flexibilitet, behovsorientering och nyskapande som förespeglas.

Under de senaste decennierna har det noterats en tyngdpunktförskjutning i de ideella organisationers verksamhet. En förskjutning som går från att driva sakfrågor och intressepolitik till att börja ägna sig åt produktion av välfärdstjänster. En annan lägesändring är en instrumentalisering i synen på den ideella verksamheten som framför allt kommer till uttryck i att flera av de ideella organisationernas relationer till omgivande organisationer har kommit att uttryckas i kontrakt och entreprenader - inte minst gäller det relationerna till offentliga organisationer och myndigheter.

I en rapport av Företagsekonomiska Institutionen vid Göteborgs universitet *Ideella organisationer i välfärdsystemet – exemplet ICK* dras följande slutsats: ”Det som begränsar ICK:s verksamhet är främst projektformen och förvaltningskonformiteten. Projektformen leder till förväntningar på målsättning, genomförande och avslut utifrån en fastställd tidsperiod. Formen används främst för finansierarnas skull och stämmer undantagsvis överens med verksamhetens karaktär. Såväl vad gäller verksamhet som redovisning av den utförda aktiviteten driver förvaltningskonformiteten ICK till att efterlikna de offentliga organisationerna. ICK har också till stora delar anpassat sig efter dessa krav. Detta sker, som vi uppfattar det, främst för att aktiviteten på ICK skall uppfattas vara legitim.”

I regeringens proposition om en politik för det civila samhället (prop. 2009/10:55) finns principer för statligt stöd med syfte att organisationsstödet på sikt ska öka och projektbidrag minska. Ett annat viktigt perspektiv i frågan om ekonomiskt stöd är att regeringen i propositionen om det civila samhället aviserar strukturella villkor som förutsättningar för att få statliga organisationsbidrag. Dessa villkor handlar bland annat om att en organisation ska vara demokratisk uppbyggd och ha ett syfte som är förenligt med de värderingar som präglar ett demokratiskt samhälle.

Statskontoret fick i januari 2009 regeringens uppdrag att se över de förutsättningar som ges och villkor som ställs i förordningen (1998:1814) om statsbidrag till vissa organisationer inom det sociala området. I uppdraget ingick även att lämna förslag på hur likvärdiga villkor för erhållande av statsbidrag till organisationer som verkar inom det sociala området kan uppnås och att bedöma tillämpningen av förordningen. Statskontoret överlämnade rapporten *Bidrag till ideella organisationer på det sociala området* (2009:16).

Inom det sociala området, som kan appliceras på övriga bidragssystem som riktar sig mot det civila samhället, har det tidigare konstaterats att bidraget formellt är ett verksamhetsbidrag, men med tydliga inslag av organisationsbidrag. Detta ger en otydlighet både i förutsättningarna för resultatstyrning och i förhållande till organisationerna.

RFSL menar att man i en översyn av bidragen till organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter måste bejaka de utredningar som redan gjorts på området. RFSL ställer sig positivt till förslaget om en översyn av befintliga bidragssystem. Men vi vill framhålla några aspekter vi anser viktiga i fråga om bidragssystem:

1) Organisationsbidrag – verksamhetsbidrag – projektbidrag.

Det måste förtydligas vad som anses vara organisationsbidrag, verksamhetsbidrag och projektbidrag. Bakgrunden för detta är att det finns en förvirring kring vad som är organisationsbidrag, bidrag en organisation kan använda fritt i enlighet med sitt ändamål, verksamhetsbidrag, bidrag som finansierar en specifik verksamhet, med en specifik inriktning och mål (resultatstyrning) eller projektbidrag som är kortvariga målstyrda projekt som drivs inom en redan finansierad verksamhet eller organisation.

I den tidigare citerade ICK-rapporten förordas en liknande uppdelning: ”Vi bedömer att om man ser ett värde i vad ICK utför borde verksamheten understödjas med mer långsiktiga bidrag än dagens ett års baserade projektbidrag. Ett förslag kan vara att dela upp bidraget i två delar; en del som mer kan karaktäriseras av att vara ett långsiktigt generellt bidrag (för att ICK finns) och en del som kan liknas vid ett bidrag som är riktat mot olika detaljredovisade prestationer (för att ICK gör något).”

2) Metodutveckling versus verksamhet

Inom befintliga bidragssystem som riktar sig mot frivilliga organisationer krävs indikatorer för kvalitetssäkring. En översyn måste, anser RFSL, utreda kostnadseffektiviteten i relationen mellan måluppfyllelse, administration och kvalitetssäkring. Den ökade administrativa bördan gör att effektiviteten i erhållna bidrag minskas när mer arbetstid måste tas i anspråk för att få i grunden samma information (projektplaner, budget respektive redovisning) att uppfylla olika formkrav.

RFSL:s ekonomi är extremt beroende av externa medel som ges med kort framförhållning, med hög grad av styrning i användandet och där kraven på dokumentation i både ansökningsledet och redovisningsledet är väldigt stora. Metodutveckling premieras framför verksamhet, vilket i längden leder till att utvecklade metoder förkastas istället för att användas, eftersom finansieringen gynnar nyutveckling.

När det beviljade beloppet inte når samma nivå som det sökta, är det idag ett problem att flertalet myndigheter bollar tillbaka ansvaret att dra konsekvenserna av detta på föreningen, ofta utan att ens ange tydliga skäl eller resonemang bakom beslutet. En av de verksamheter som då ofta drabbas när den beviljade summan är lägre än den ansökta är kvalitetssäkringen. Medel för att genomföra detta i och för sig viktiga arbete, som ofta uttryckligen krävs av bidragsgivarna, upplevs som mindre prioriterat än att maximera den faktiska verksamheten inom de beviljade medlen.

3) Värdera frivilligt arbete

Norges Kommuners Sentralförbund (motsvarigheten till SKL) tog 2001 fram en rapport där det framkommer att 126 000 årsarbeten utförs i frivilligorganisationer, till ett sammantaget värde av 31 miljarder norska kronor i 1998 års penningvärde. (Vilket ska ses i relation till att Norge har ungefär hälften så stor befolkning som Sverige.)

Det är ett sätt att ekonomiskt beskriva storleken på den ideella sektorns insatser. RFSL tror att en sådan utredning, som borde genomföras också i Sverige av det samlade frivilligarbetets värde skulle skapa en större förståelse för den ideella sektorns betydelse, och dessutom ge ett annorlunda perspektiv på bidragens storlek. Ett sådant perspektiv anser vi är av stor vikt relaterat till en översyn och utredning om bidragen till frivilliga organisationer.

4) *Vem arbetar med mänskliga rättigheter?*

Av texten framgår dock inte vilka organisationer som skulle uppfylla kraven på att anses ”arbeta med de mänskliga rättigheterna”. Dels nämns att ”om fler organisationer inom det civila samhället genom statligt stöd ges möjligheten att arbeta konsekvent och med ett helhetsperspektiv på de mänskliga rättigheterna är det också troligt att människorättsperspektivet sprids till organisationer som arbetar med andra frågor”. Dels nämns organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter inom specifika områden, t.ex. mot diskriminering, för jämställdhet, handikapporganisationer, mot rasism och intolerans m.m. Vi vill framhålla att organisationer som arbetar för hbt-personers rättigheter otvetydigt är organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter inom ett specifikt område. Vi har också svårt att tolka vad som avses med ”ett helhetsperspektiv på de mänskliga rättigheterna” men vill framhålla att det är av vikt att organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter inom specifika områden innefattas i det nu aktuella förslaget och att det inte endast är organisationer som arbetar med samtliga frågor som rör de mänskliga rättigheterna som avses. Detta då det torde vara väldigt få ideella organisationer som arbetar med ett sådant stort område samt då områdesspecifika organisationer har en stor betydelse för arbetet med mänskliga rättigheter i Sverige, vilket också framhålls på flertalet ställen i betänkandet.

Ulrika Westerlund
Förbundsordförande

Christian Antoni Möllerop
Vice förbundsordförande

Lars Jonsson
Politisk handläggare